

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ЗДОРОВ'Я**

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПРЯМОВАНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

присвячено пам'яті професора О.В. Пешкової

21-22 квітня 2022 року, м. Харків

Збірник наукових праць

Випуск 3

Харків - 2022

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ СТАНУ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ: ГАСТРИТИ

METHODS OF DIAGNOSING THE STATE OF THE HUMAN BODY IN DISEASES OF THE GASTROINTESTINAL TRACT: GASTRITIS

Говорун Д.В., Горошко В.І.
Hovorun D.V., Horoshko V.I.

Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м.Полтава, Україна

Анотація. У статті розглядається питання методів діагностики стану організму людини при захворюваннях шлунково-кишкового тракту: гастрити. Розглядається питання профілактики та пошуку оптимальних методів діагностики хронічного та гострого гастриту. Також підкреслено абсолютну необхідність проведення всіх видів обстежень, після яких робиться правильний вибір для лікування хвороби

Ключові слова: хронічний гастрит, методи діагностики захворювань ШКТ, органи шлунково-кишкового тракту, раціональна фармакотерапія, прояви гастриту.

Abstract. The article considers the question of methods of diagnosing the state of the human body in diseases of the gastrointestinal tract: gastritis. The issue of prevention and search for optimal methods of diagnosis of chronic and acute gastritis is considered. It is also emphasized the absolute need to conduct all types of examinations, after which the right choice is made for the treatment of the disease.

Keywords: chronic gastritis, methods of diagnosis of gastrointestinal diseases, organs of the gastrointestinal tract, rational pharmacotherapy, manifestations of gastritis.

Вступ. Актуальність проблеми зумовлена широкою поширеністю гастритів. Гастритами страждають понад 40-50% дорослого населення. За різними даними, частота лише хронічного гастриту, становить до 50% всіх захворювань органів травлення та 85% захворювань шлунку. Поширеність гастриту збільшується із віком. Всі ці фактори висувають особливі вимоги до клініцистів, що стикаються у своїй практиці з проблемою гастриту [1].

Гастрит – узагальнене твердження, яке застосовується для позначення різних за походженням та перебігом запальних та порушених змін слизової оболочки органів травлення. Під впливом потужності і терміну дії вражаючих чинників, хворобливий процес може бути гострим, що протікає переважно із запальними змінами, або хронічним – що

супроводжується структурною перебудовою та прогресуючою зміною слизової оболочки.

Діагностика аномалії шлунково-кишкового тракту (ШКТ) здійснюється за допомогою променевих та ендоскопічних методів дослідження. Променеві методи діагностики включають рентгенологічне вивчення шлунково-кишкового тракту, ультразвукове сканування та рентгеновську комп'ютерну томографію (КТ). Обрання методики променевого обстеження визначається діагностичними можливостями кожного методу, анатомічною областю дослідження та передбачуваною патологією.

Незважаючи на широке використання та сучасну техніку ендоскопічних досліджень класичне рентгенологічне дослідження є головним пунктом діагностики патології органів

ШКТ, включаючи аномалії, виразки та пухлини стравоходу, шлунку, а також кишківника, функціональні порушення та ургентні стани. На сьогоднішній день встановлені пріоритети ендоскопії у візуалізації хвороб шлунку і дванадцятипалої кишки. Однак, при ускладненнях виразкової хвороби та плануванні оперативного втручання, а також при протипоказаннях для виконання ендоскопії рентгенологічне обстеження є обов'язковим.

Ультразвукове дослідження використовують для вивчення структури стінки органів шлунково-кишкового тракту і оцінки моторно-евакуаторної ролі при запальних захворюваннях. Ехографія при пухлинах кишечника дозволяє отримати інформацію, недоступну для рентгенологічного та ендоскопічного методів обстеження: стан всіх шарів стінок порожнистих органів, виявлення поширення пухлини за межі органу, віддалених метастазів та асцити [2].

КТ в силу більшої роздільної здатності виконують для уточнення поширеності пухлин шлунково-кишкового тракту, оцінки стану оточуючих органів і регіонарних лімфатичних вузлів, пошуку віддалених метастазів з ціллю визначення діапазону оперативного втручання.

Абсолютною необхідністю на сьогоднішній день є раціональний, науково обґрунтований підхід до лікування гастриту, із застосуванням повного комплексу сучасних діагностичних методів та лікувальних заходів. Подібний підхід дозволяє не тільки зменшити кількість інвазивних та небезпечних втручань, які потрібні при запущених випадках, при розвитку ускладнень, але й дозволяють значно підвищити якість життя пацієнта.

Мета дослідження: розглянути сучасні принципи та методи визначення хвороб шлунково-кишкового тракту, а саме гострого та хронічного гастриту.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати та узагальнити наукові відомості щодо методів виявлення хвороб шлунково-кишкового тракту.

2. За даними наукових джерел проаналізувати методи діагностики гострих та хронічних гастритів.

Об'єкт дослідження – хвороби шлунково-кишкового тракту – гастрит.

Предмет дослідження – методи діагностики стану організму людини при хворобах шлунку.

Для досягнення мети та вирішення завдань дослідження ми використовували наступні **методи дослідження:** *теоретичні* – аналіз, синтез, узагальнення наукових даних щодо особливостей проведення діагностики стану організму людини при шлунково-кишкових захворюваннях.

Отримані результати. При гострих та хронічних гастритах використовують загальноклінічні лабораторні та інструментальні способи обстеження. Основним методом є метод фіброгастроуденоскопії з біопсією. Також використовують рентгенологічне дослідження шлунка. Велике значення у діагностиці гастритів має виявлення *Helicobacter pylori* за допомогою інвазивних чи неінвазивних методик.

Серед схем раціональної фармакотерапії, особливе місце займає ерадикація *H. pylori*, значення якої полягає не тільки у знятті симптоматики, але й у зниженні ризику рецидиву хвороби, і зниженні ризику ускладнень. У всіх випадках діагностики хронічного гастриту необхідно виключати присутність *Helicobacter pylori*.

При гастритах, не пов'язаних з *Helicobacter pylori*, лікування призначається з урахуванням їх типу, збереження моторної та секреторної функцій шлунка, для чого, безумовно, повинні проводитися відповідні лабораторні обстеження [4].

При гастриті з нормальною та підвищеною шлунковою секрецією рекомендується дієта №1, 1а. 1б; при хронічному гастриті із недостатньою секрецією рекомендують дієту №2. Обов'язковою вимогою є дробне харчування приблизно через 3-4 години. Їжу необхідно приймати в рідкому, кашкоподібному або протертому вигляді.

Їжа має бути багата на вітаміни. При гастритах також рекомендують вживання мінеральних вод.

Клінічні прояви хронічного гастриту зменшує також і фізіотерапевтичне лікування: гальванізація області шлунка та електрофорез лікарських речовин, струми Бернара, синусоїдальні модульовані струми (СМС), індуктотермія, парафіноterapia, озокеритотерапія, грязетерапія. З метою зниження частоти загострень, розвитку ускладнень хронічного гастриту, проведення лікувальних та реабілітаційних заходів, проводиться диспансеризація пацієнтів, які хворіють на хронічний гастрит.

Важливо також підкреслити абсолютну необхідність проведення всіх видів обстежень, після яких робиться правильний вибір для лікування хвороби, та про ерадикацію інфекції [5].

Висновки. Захворювання гастритом є досить важливою соціальною та медичною проблемою. Захворювання за своїм характером, досить поширене, має негативний вплив на стан здоров'я людини, на його трудову та соціальну сферу, є чинником ризику при розвитку виразкової хвороби, раку шлунка.

Гастрит може мати досить виражені симптоми, а також проявлятися незначними змінами. Гострий та хронічний гастрит супроводжує больовий синдром. Пацієнтів турбують відрижка, нудота, непривабливий присмак у роті, відчуття печіння в епігастрії, печія, діарея, запори. [4]

Information about the Authors/Відомості про авторів

1. **Говорун Дар'я Володимирівна**, бакалавр 2 курсу спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія» Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м.Полтава, Україна.

Hovorun Daria Volodymyrivna, 2nd year bachelor's degree in Physical Therapy, Occupational Therapy National University "Poltava Polytechnic named after Yuri Kondratyuk", Poltava, Ukraine.

e-mail: dasha.like87@gmail.com

2. **Горошко Вікторія Іванівна**, доцент, к.мед.н., зав. кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м.Полтава, Україна.

Viktoriia Horoshko, Faculty of Physical Culture and Sports, National University Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic, Poltava, Ukraine.

ORCID: [0000-0002-5244-5648](https://orcid.org/0000-0002-5244-5648)

e-mail: talgardat@gmail.com

Список літератури.

1. Дігтяр В.А. и др. Ендоскопічне дослідження при захворюваннях шлунково-кишкового тракту у дітей //Галицький лікарський вісник. – 2016. – №. 23, число 3 (1). – С. 104-106.

2. Коломоєць М.Ю., Курик О.Г. Морфологічна діагностика захворювань шлунково-кишкового тракту: сучасні підходи //Науковий журнал МОЗ України. – 2013. – №. 2. – С. 136-151.

3. Крупей В.Я., Ковач І.В. Динаміка маркерів запалення у ротовій рідині дітей із стоматологічними захворюваннями на тлі хронічної патології шлунково-кишкового тракту //Вісник стоматології. – 2014. – №. 1. – С. 74-80.

4. Швець І.Є., Виноградова О.М., Дутко Г.З. Саногенетично-патогенетичний потенціал ротової рідини та інтрагастрального середовища залежно від обсіменіння *Helicobacter pylori* у пацієнтів із запально-деструктивними ураженнями пародонта на тлі захворювань шлунково-кишкового тракту // Клінічна стоматологія. – 2015. – №. 1. – С. 75-78.

5. Яценко О.О., Калмиков С.А., Калмикова Ю.С. Особливості механізму лікувальної дії фізичних вправ при хронічному гастриті //Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. – 2020. – Т. 5. – №. 2. – С. 76-81.